

W roku 1989 Kongres Stanów Zjednoczonych zdecydował o utworzeniu Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, który następnie przez dziesięć lat wspierał rozwój gospodarki rynkowej w Polsce. Dzięki sukcesowi Funduszu możliwe było zwrócenie połowy jego początkowego kapitału do budżetu USA, a zarazem ustanowienie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. W 2000 roku Fundacja otworzyła Przedstawicielstwo w Polsce i rozpoczęła działalność programową. Misją Fundacji jest działanie na rzecz umacniania społeczeństwa obywatelskiego, demokracji i gospodarki rynkowej w Polsce, w tym wyrównywania szans rozwoju indywidualnego i społecznego, a także dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji z innymi krajami Europy Środkowo-Wschodniej.

Misję swą Fundacja urzeczywistnia poprzez realizację kilkunastu programów – w pierwszych dwóch latach wyznaczały je cztery obszary aktywności: inicjatywy w zakresie edukacji, rozwój społeczności lokalnych, obywatel w demokratycznym państwie prawa, przekazywanie polskich doświadczeń związanych z transformacją. Programy PAFW są zarządzane przez kompetentne w danej dziedzinie organizacje pozarządowe, które blisko współpracują z Fundacją. Decyzje o przyznaniu środków finansowych na realizację konkretnych projektów zgłaszanych w ramach programów grantodawczych podejmują eksperckie komisje kwalifikacyjne powoływane przez Fundację.

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności finansuje swoją działalność przede wszystkim z przychodów funduszu wieczystego, którego źródłem są środki pochodzące z likwidowanych inwestycji i programów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości; docelowo ma on osiągnąć poziom 180-200 mln USD. Dotychczas Fundusz przekazał na konto Fundacji 137 mln USD.

Spis treści

List od Kierownictwa Fundacji	2
Trzy Lata Działalności Fundacji	4
Fakty i liczby 2000–2002	14
Programy Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności 2000-2002	16
Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta	18
Sprawozdanie Finansowe	19
Informacja Dodatkowa do Sprawozdania Finansowego	22
Rada Dyrektorów	26
Zarząd i Pracownicy	27

List od Kierownictwa Fundacji

Wkrótce miną trzy lata od rozpoczęcia działalności programowej przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności. Z satysfakcją możemy stwierdzić, iż w tak krótkim czasie udało się Fundacji osiągnąć niemało, a jednocześnie zdobyć cenne doświadczenia, dające solidną podstawę dalszego rozwoju naszej aktywności. Dotychczasowy dorobek Fundacji to 20 programów w czterech obszarach tematycznych. Łączna kwota przyznanych przez nią dotacji wynosi ponad 9 mln USD. Środki te trafiły do blisko 800 organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych, a także do ponad 2700 stypendystów. Nasza działalność w pełni odpowiada misji przypisanej Fundacji przez jej założycieli – wspierania przemian zapoczątkowanych w Polsce w roku 1989, a także dzielenia się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji z innymi krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Na terenie Polski nasze programy są zróżnicowane w formie, ale wyraźnie koncentrują się na dwóch kwestiach: na wyrównywaniu szans edukacyjnych, a także na pobudzaniu i umacnianiu energii obywatelskiej w miejscach dotkniętych szczególnie trudnymi problemami społecznymi – przede wszystkim na terenach wiejskich i w małych miastach.

Dokonyjemy obecnie oceny pierwszych trzech lat naszej działalności tak, aby oparte na niej kolejne przedsięwzięcia Fundacji jeszcze lepiej odpowiadały istotnym potrzebom społecznym i były jak najbardziej skuteczne. Zdajemy sobie sprawę, że nasze środki są skromne wobec ogromu potrzeb, tym bardziej więc zależy nam na ich efektywnym wykorzystaniu. W szczególności jesteśmy zainteresowani działaniami zawierającymi potencjał replikacyjny; takimi, które przy zastosowaniu na większą skalę mogą rzeczywiście zaowocować znaczącymi rezultatami.

W roku 2002 na programy PAFW przeznaczyliśmy ponad 4 mln USD. Pomimo spadku obecnej wartości rynkowej naszego funduszu wieczystego – znacznie mniejszego w porównaniu z sytuacją innych amerykańskich fundacji – Rada Dyrektorów PAFW podjęła decyzję o utrzymaniu w roku 2003 naszego zaangażowania finansowego na poziomie z poprzedniego roku. Sądzymy, iż jest to słuszne w świetle oczekiwanego wkrótce powiększenia funduszu wieczystego PAFW o kolejne środki, pochodzące z postępującej likwidacji Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, a także biorąc pod uwagę obecną trudną sytuację społeczną w wielu środowiskach i miejscach Polski. Oczekujemy, iż ostatecznie nasz „kapitał żelazny” osiągnie wielkość 200 mln USD.

W roku 2002, podobnie jak na początku naszej działalności, szczególną uwagę przypisywaliśmy inicjatywom edukacyjnym – przede wszystkim takim, które służą równaniu szans a zarazem unowocześnianiu oświaty. W maju zakończyliśmy program „Komputer dla Nauczyciela”, z którego skorzystało 3000 nauczycieli z małych miast i wsi. Program był naszym pierwszym przedsięwzięciem, które zostało poddane zewnętrznej ewaluacji. Uzyskana ocena potwierdziła skuteczność programu, a zarazem pomogła w opracowaniu nowej inicjatywy programu „Szkoleń Komputerowych na Odległość”. Do końca roku 2002 tym pilotażowym przedsięwzięciem objętych zostało blisko 2000 nauczycieli. „Szkolenia Komputerowe na Odległość” są powiązane ściśle także z innym programem PAFW – Portalem Interkl@sa, obecnie największym portalem edukacyjnym w Polsce. Z jego zasobów regularnie korzysta wiele tysięcy użytkowników, przede wszystkim nauczycieli, uczniów i instytucji oświatowych. Kontynuowaliśmy program „Równać Szanse”, mający na celu awans edukacyjny młodzieży z terenów wiejskich oraz z małych miast. Temu samemu celowi służyć ma także rozpoczęte w roku 2002 nowe przedsięwzięcie – program „Stypendiów Pomostowych”. Program jest realizowany wspólnie z Agencją Własności Rolnej Skarbu Państwa, Narodowym Bankiem Polskim oraz koalicją 21 lokalnych organizacji pozarządowych. Wszystkim partnerom udało się zgromadzić ponad 1 milion USD, dzięki czemu możliwe było przyznanie 1052 stypendiów na pierwszy rok studiów dla absolwentów szkół średnich ze środowisk wiejskich, głównie z terenów byłych PGR.

W końcowym stadium realizacji znajdują się dwie inne, podjęte w roku 2000, pilotażowe inicjatywy. Jedną z nich jest program „Przeciw Bezrobociu”, który objął swym zasięgiem ponad 1000 osób, głównie młodzież oraz grupy zawodowe zagrożone bezrobociem strukturalnym. Już blisko połowa uczestników programu wykorzystwała nabytą wiedzę do znalezienia pracy lub rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej. Obecnie naszym zadaniem jest jak najlepsze wykorzystanie rezultatów programu na szerszą skalę. W ramach drugiej pilotażowej inicjatywy – „Wieś Aktywna” – pragniemy dotrzeć do środowisk znajdujących się w jeszcze trudniejszej sytuacji niż te, do których adresowane są nasze pozostałe programy. Środowiskom tym została udzielona pomoc w zaprojektowaniu i przeprowadzeniu działań odpowiadających na ważne lokalne potrzeby. Jednocześnie dzięki programowi powstała płaszczyzna stałej współpracy między organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsi.

Z powodzeniem zdobywaliśmy kolejne doświadczenia w realizacji dwóch programów służących transferowi polskiej wiedzy w zakresie transformacji. W ramach Programu Stypendialnego im. Lane’a Kirklanda w roku akademickim 2002/03 naukę w polskich uczelniach rozpoczęło 41 młodych liderów z Ukrainy, Białorusi, Rosji (Obwód Kaliningradzki), Litwy i Słowacji. Wcześniej zaś 30 innych stypendystów z tych samych krajów zakończyło swój dwusemestralny pobyt w Warszawie, Poznaniu, Katowicach i Lublinie. Jednocześnie polskie organizacje pozarządowe kontynuują realizację kilkudziesięciu projektów w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, korzystając ze wsparcia jakie im oferuje nasz program „Przemiany w Regionie” (RITA).

Zamykając miniony okres, nie sposób nie odnieść się do historycznego wydarzenia, jakim było zakończenie negocjacji Polski z Unią Europejską na szczycie w Kopenhadze w grudniu 2002 r. Integracja z Unią otwiera przed Polską nowe perspektywy – zarówno szanse, jak i wyzwania. Na miarę skromnych możliwości PAFW chcemy wesprzeć proces integracji, czego wyrazem jest nasz nowy program – „EURO-NGO”. Celem programu jest udzielenie pomocy organizacjom pozarządowym w sprawnym funkcjonowaniu w nowych warunkach po przystąpieniu Polski do UE – przede wszystkim w przygotowaniach do absorpcji środków unijnych.

Rok 2002 rozpoczęliśmy od smutnego wydarzenia. W styczniu zmarł w wieku 67 lat John H. D’Arms, członek Rady Dyrektorów PAFW, który był z nami od momentu powstania Fundacji. John był znakomitym naukowcem i szanowanym pedagogiem, ogromnie ceniliśmy sobie Jego mądrość i przyjaźń. Będzie nam Go bardzo brakować.

Pragniemy podziękować wszystkim, którzy w minionym roku wspierali nasze przedsięwzięcia, a przede wszystkim organizacjom pełniącym rolę realizatorów programów PAFW – za ich wysiłek, inicjatywę oraz wysokie standardy działania. Słowa szczególnie serdecznych podziękowań kierujemy pod adresem Członków Rady Dyrektorów; swą wiedzą i zaangażowaniem od samego początku wnosili wielki wkład w rozwój działalności Fundacji.

John P. Birkelund
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

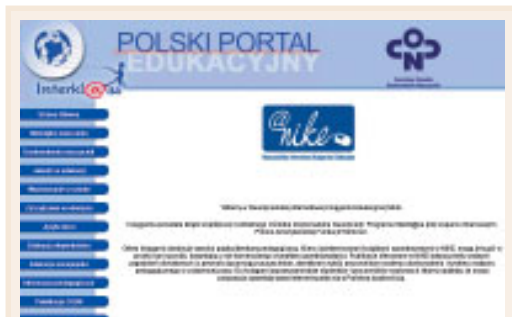
Nowy Jork / Warszawa, Kwiecień 2003

Trzy Lata Działalności Fundacji

INICJATYWY W ZAKRESIE EDUKACJI

► „Edukacja w Internecie – Polski Portal Edukacyjny Interkl@sa”

Jeden z wiodących w Polsce niekomercyjnych portali, obecnie największy portal edukacyjny www.interklasa.pl, działa od 2001 r. Jest wspólnym przedsięwzięciem Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności i Inicjatywy Interkl@sa, funkcjonującym w oparciu o nowoczesną infrastrukturę techniczną, którą zapewnia Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe.

► www.nike.interklasa.pl

Oferta stworzonej na portalu Nauczycielskiej Internetowej Księgarni Edukacyjnej to obecnie 30 publikacji, m.in.: z zakresu metodyki nauczania, zarządzania w oświacie, języków obcych oraz edukacji europejskiej.

Portal przede wszystkim służy szkołom, nauczycielom, uczniom i ich rodzicom, a także instytucjom oświatowym i organizacjom pozarządowym. Bogata oferta portalu jest systematycznie poszerzana. Składają się na nią m.in. serwisy tematyczne, scenariusze lekcji, materiały do przedmiotów, informacje o metodyce nauczania, a także serwis wiadomości, darmowe konta e-mail, strony www oraz liczne grupy dyskusyjne. Wśród nowych zasobów na szczególną uwagę zasługują takie serwisy jak: „Interaktywna Mapa Szkół”, na której znajdują się adresy ponad 26 tys. placówek oświatowych, „Biblioteka Multimedialna”, dająca możliwość skorzystania z 81 programów edukacyjnych, a także Nauczycielska Internetowa Księgarnia Edukacyjna (www.nike.interklasa.pl), powstała we współpracy z Centralnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli.

Dzięki pozyskaniu w 2002 r. zasobów dwóch popularnych serwisów edukacyjnych – „Eduseek” oraz „6plus” – www.interklasa.pl stał się największym portalem edukacyjnym w Polsce, z którego regularnie korzysta ponad kilka tysięcy zarejestrowanych użytkowników. Miarą

jego popularności jest liczba blisko 30 milionów wejść, jaką portal zanotował w grudniu 2002 r.

- Dotacja Fundacji wyniosła 175 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Edukacji Ekonomicznej

► „Komputer dla Nauczyciela”

Zakończyliśmy dwuletni program „Komputer dla Nauczyciela”, którego celem było ułatwienie nauczycielom gimnazjalnym z małych miast i wsi zakupu komputerów do osobistego użytku w preferencyjnym systemie ratalnym. Koszty uzyskania kredytu zostały pokryte przez PAFW. Program, realizowany we współpracy z Ogólnopolską Fundacją Edukacji Komputerowej, cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony środowiska nauczycielskiego; z jego oferty skorzystało 3000 osób.

„Komputer dla Nauczyciela” był pierwszym programem PAFW, którego przebieg i rezultaty zostały poddane niezależnej, zewnętrznej ocenie. Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego przez Instytut „Pentor” potwierdziły, że zakup komputera umożliwił nauczycielom lepsze przygotowanie zajęć z młodzieżą, a także zachęcił do szerokiego korzystania z zasobów edukacyjnych Internetu, ze szczególnym uwzględnieniem Portalu Interkl@sa. Ankietowani bardzo dobrze ocenili przebieg programu i wyrazili zainteresowanie szkoleniami poszerzającymi ich możliwości wykorzystania komputera w pracy szkolnej oraz w samoedukacji.

Stworzony w ramach programu model współpracy pomiędzy firmami kredytującymi zakupy ratalne, dystrybutorami sprzętu komputerowego oraz organizacjami wyspecjalizowanymi w edukacji komputerowej, stanowi wartościowe doświadczenie, które może być ponownie wykorzystane w przedsięwzięciach adresowanych zarówno do nauczycieli, jak i innych środowisk.

- Dotacja Fundacji wyniosła 390 tys. USD.
- Realizator programu: Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej

► „Szkolenia Komputerowe na Odległość”

Rozpoczęty we wrześniu 2002 r. program stanowi unikalne przedsięwzięcie, którego celem jest podniesienie wiedzy i kwalifikacji nauczycieli poprzez umożliwienie im uczestnictwa w nieodpłatnych szkoleniach komputerowych na odległość z wykorzystaniem Internetu.

W pilotażowej fazie przedsięwzięcie to skierowane zostało do uczestników zakończonego niedawno programu „Komputer dla Nauczyciela” oraz nauczycieli biorących udział w szkoleniach w ramach Inicjatywy Interkl@sa.

Program składa się z dwóch modułów: szkoleń na odległość za pośrednictwem specjalnego serwisu stworzonego na Portalu Interkl@sa (www.kurs.interklasa.pl) oraz warsztatów stacjonarnych organizowanych w pobliżu miejsc zamieszkania poszczególnych grup uczestników. Tematyka szkoleń obejmuje m.in.: poznanie mechanizmów korzystania i tworzenia stron www, prezentacji, arkuszy kalkulacyjnych, a także budowania narzędzi do sprawdzania wiedzy uczniów (testów, quizów). Kurs zakończony jest egzaminem i wydaniem certyfikatu honorowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. Uczestnicy szkoleń, którzy pomyślnie zaliczą test końcowy, otrzymują od PAFW częściową refundację kosztów połączeń z Internetem.

Do końca roku 2002 zaproszenia do udziału w programie wraz z hasłem dostępu do witryny www.kurs.interklasa.pl otrzymało ponad 2000 nauczycieli; docelowo programem zostanie objętych 3000 nauczycieli.

- Dotacja Fundacji wyniosła 180 tys. USD.
- Realizator programu: Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej

► „English Teaching”

Rozpoczęta w 2002 r. druga edycja programu cieszy się podobnym zainteresowaniem jak pierwsza (w latach 2000-01). Jej celem jest wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z małych miast i wsi w zakresie nauki języka angielskiego. W roku 2002 realizowano dwa moduły programu: Małe Granty oraz Szkolenia dla Nauczycieli pod nazwą „Teaching English Teachers”. Przygotowany został do wdrożenia trzeci moduł: „Follow me”, będący kontynuacją i rozszerzeniem wybranych modelowych projektów sfinansowanych w ramach poprzedniej edycji programu.

Spośród 41 najlepszych projektów finansowanych w ramach modułu Małych Grantów dominują Kluby Miłośników Kultury Anglosaskiej i Języka Angielskiego. Działalność Klubów polega na spotkaniach, dyskusjach, czytaniu literatury, zajęciach z wykorzystaniem komputerów, a także wspólnym oglądaniu i komentowaniu filmów anglojęzycznych. Przy większości Klubów utworzono biblioteczki anglojęzyczne i funkcjonują koła teatralne. Kilka projektów zakłada przeprowadzenie konkursów literackich na najlepszy folder sztuki teatralnej. Działaniami w ramach realizowanych projektów objęto ok. 7000 uczniów i nauczycieli.

Ponadto w bezpłatnych szkoleniach udział weźmie ponad 150 nauczycieli języka angielskiego z małych miast i wsi. Dzięki temu podniosą swoje kwalifikacje w zakresie metodyki nauczania, prowadzenia zajęć integracyjnych z młodzieżą, a także wykorzystania w nauczaniu Internetu.

Program, a zwłaszcza jego moduł „Teaching English Teachers”, jest realizowany we współpracy z Fundacją Kościuszkowską z Nowego Jorku.

- Dotacja Fundacji wyniosła 263 tys. USD.
- Realizator programu: Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

► www.kurs.interklasa.pl

Dzięki „Szkoleniom na Odległość” nauczyciele mają możliwość poznania mechanizmów przygotowania ciekawych prezentacji multimedialnych, które mogą następnie wykorzystać w pracy z uczniami.

► „Szkolenia dla Menedżerów Służby Zdrowia”

Do udziału w programie zakwalifikowano 22 ośrodki edukacyjne, prowadzące szkolenia z zakresu zarządzania opieką zdrowotną. Ośrodki, które przedstawiły najciekawsze projekty doskonalenia szkoleń, otrzymały dofinansowanie na ich realizację. Równocześnie, po rozpatrzeniu 300 wniosków, przyznano blisko 100 stypendiów dla lekarzy z małych miast i wsi uczestniczących w szkoleniach podyplomowych.

► W październiku zorganizowano konferencję szkoleniową na temat opieki zdrowotnej w wielkich aglomeracjach – Nowym Jorku, Berlinie, Warszawie. W konferencji, która odbyła się w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, wzięli udział wybitni eksperci w tej dziedzinie. Henry Wejnert przedstawił zasady organizacji i finansowania opieki zdrowotnej w Nowym Jorku, zaś Reinhard Ross i Uwe Reinicke zaprezentowali organizację opieki zdrowotnej w Berlinie.

uczestniczących w szkoleniach podyplomowych.

W roku 2002 – oprócz kontynuowania prac na rzecz doskonalenia studiów podyplomowych i ich społecznej akredytacji – wzbogacono program o wykorzystanie w systemie kształcenia doświadczeń krajów, w których funkcjonują nowoczesne systemy opieki zdrowotnej. Ce-

lowi temu służyły dwie konferencje z udziałem kilkuset lekarzy – uczestników podyplomowych studiów dla menedżerów służby zdrowia. Podczas pierwszej z nich, w marcu 2002 r. w Warszawie, dokonano prezentacji zachodnich modeli kształcenia menedżerów służby zdrowia przez przedstawicieli European Health Care Managers Forum z Danii, Holandii, Wielkiej Brytanii, Portugalii, a także przez polskich uczestników szkoleń menedżerskich we Francji. W trakcie konferencji przeprowadzono dyskusję panelową o szansach i problemach polskiego systemu opieki zdrowotnej w perspektywie wejścia Polski do UE.

Trwają przygotowania do konferencji, która podsumuje osiągnięcia programu.

- Dotacja Fundacji wyniosła 200 tys. USD.
- Realizator programu: Stowarzyszenie Menedżerów Opieki Zdrowotnej

► „Szkoła Ucząca Się (SUS)”

Celem programu, realizowanego od 2001 r. przez Centrum Edukacji Obywatelskiej, jest rozwój i upowszechnianie w polskiej oświacie skutecznego modelu podnoszenia jakości pracy szkół, z wykorzystaniem w tym zakresie doświadczeń organizacji pozarządowych, opartego na rozwiązaniach sprawdzonych zagranicą. Dzięki organizowanym w ramach programu szkoleniom dla nauczycieli, do szkół wprowadzane są nowe sposoby formułowania zadań i odpowiedzialności za ich realizację, wraz z mechanizmami konsekwentnego monitorowania uzyskiwanych efektów.

W roku 2002 do programu włączyły się 122 szkoły z całej Polski, zarówno z dużych miast, takich jak Gdańsk, Olsztyn czy Rzeszów, jak i z mniejszych, np.: z Czapli, Terespoła Pomorskiego, Poddębic czy Wróblewa. Uczestnicy programu tworzą „Klub Szkół Uczących Się”, który jest platformą współpracy i wymiany doświadczeń. W końcu roku program obejmował swym zasięgiem łącznie 177 szkół.

Na potrzeby programu przygotowano grupę 35 trenerów, którzy w 2002 r. przeszkolili 965 nauczycieli. Łącznie przeszkolonych zostało już 1239 nauczycieli (w tym 719 z małych miast i wsi), którzy przekazują swoją wiedzę ponad 5000 kolegów. Uruchomiono internetową bazę materiałów i narzędzi, zawierającą pomoce dydaktyczne, wspierające nauczycieli w realizacji standardów SUS oraz w codziennej pracy z uczniami (np. scenariusze lekcji, ankiety, aranżacja przestrzeni klasy).

Swoją działalność rozpoczęła Akademia Szkół Uczących Się, oferująca nauczycielom bogatą ofertę szkoleń, będących uzupełnieniem regularnych działań prowadzonych w ramach Klubu SUS.

W roku 2002 Program „Szkoła Ucząca Się” stał się inspiracją i podstawą do podjęcia przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą” ogólnopolskiej, masowej akcji „Szkoła z Klasą”, w której zadeklarowało udział przeszło 4500 szkół. Akcja ta m.in. sprzyjać będzie pozyskiwaniu na rzecz programu SUS kolejnych szkół z małych miast i wsi.

- Dotacja Fundacji wyniosła 260 tys. USD.
- Realizator programu: Centrum Edukacji Obywatelskiej

► „Edukacja Menedżerska 2002”

Program jest kontynuacją przedsięwzięcia zainicjowanego w 1991 r. przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości, a realizowanego przez Fundację Edukacyjną Przedsiębiorczości (FEP). Celem programu jest wsparcie edukacji wyższej w dziedzinie ekonomii i zarządzania poprzez stypendia, wydawnictwa, konferencje, konkursy oraz inne inicjatywy podejmowane na rzecz poprawy dostępności i jakości kształcenia. W 2002 r. priorytetem programu było wyrównywanie szans edukacyjnych młodzieży z terenów wiejskich i małych miast, tak aby w przyszłości mogła ona sprostać wymaganiom krajowego i międzynarodowego rynku pracy.

W latach 2001-2002, w ramach programu, stypendia otrzymało 925 studentów z wyróżniających się poziomem nauczania 46 prywatnych szkół biznesu. Dzięki temu łączna liczba stypendiów przyznanych przez Fundację Edukacyjną Przedsiębiorczości od roku 1991 przekroczyła 20 000. Jednocześnie 11 wyższych uczelni otrzymało specjalne granty na wzbogacenie zasobów swoich bibliotek. Zorganizowano dwa seminaria na temat jakości szkolenia i akredytacji, włączając się w ważny nurt działań państwowych i społecznych na rzecz promowania wyróżniających się poziomem instytucji edukacyjnych. Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości kontynuowała wspieranie udziału polskich zespołów studenckich w internetowym międzynarodowym konkursie „The Global Internet Marketplace Competition”, w którym tradycyjnie zajmują oni czołowe miejsca. Wydano kolejnych 6 subsydiowanych książek, stanowiących ważne wsparcie dla studentów kierunków ekonomicznych, a będących tłumaczeniami klasycznej literatury ekonomicznej.

FEP, współpracując ze środowiskiem akademickim uczelni kształcących w zakresie ekonomii i zarządzania, zorganizowała, bądź współfinansowała 5 konferencji z udziałem ponad 500 osób. Rozstrzygnięto dwa konkursy dla studentów uczelni ekonomicznych pt. „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” oraz „Moje studia a wyzwania przyszłego życia zawodowego”.

- Dotacja Fundacji wyniosła 400 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

► „Równać Szanse”

Celem programu, rozpoczętego w 2001 r., było wsparcie i pobudzenie lokalnych inicjatyw we wsiach i małych miastach na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. W programie uczestniczyły lokalne organizacje pozarządowe, placówki oświatowe i niesformalizowane grupy młodzieży z całej Polski, podejmujące działania skierowane przede wszystkim do uczniów gimnazjów oraz szkół średnich, a także do nauczycieli i rodziców.

► Specjalna edycja programu „Równać Szanse” pokazała jak radzić sobie ze skutkami klęski żywiołowej, jak pomagać środowiskom lokalnym. Zebrane doświadczenia złożyły się na poradnik „Jestem na moście, czyli o tym, jak pomagamy dziecku w sytuacji powodzi”. Wydana w nakładzie 2000 egzemplarzy publikacja została rozesłana m.in. do placówek oświatowych i organizacji pozarządowych, działających na terenach dotkniętych powodzią.

Dzięki trzem edycjom programu wsparto łącznie 125 wartościowych inicjatyw, w których uczestniczyło blisko 75 000 osób. Ponad jedna trzecia to beneficjenci specjalnej edycji programu zrealizowanej na terenach dotkniętych powodzią w roku 2001 (z województw: małopolskiego, lubelskiego, pomorskiego, podkarpackiego i świętokrzyskiego).

Program umożliwił młodym ludziom uczestnictwo w różnego typu działaniach rozwijających zainteresowania, podnoszących skuteczność uczenia się, pomagających w nabyciu umiejętności przydatnych w szkole i dorosłym życiu. Były to przede wszystkim zajęcia komputerowe, językowe, czytelnicze i dziennikarskie, zaprojektowane z myślą zarówno o młodzieży uzdolnionej, jak i tej mającej problemy z nauką. Biorąc pod uwagę duże zainteresowanie programem, Fundacja podjęła decyzję o jego kontynuacji w 2003 r.

- Dotacja Fundacji wyniosła 243 tys. USD.
- Realizator programu: Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

► „Stypendia Pomostowe”

Jednym z poważnych problemów społecznych jest rosnąca dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Młodzież ze wsi, zwłaszcza z terenów popegeerowskich, stanowi znikomy procent młodzieży studiującej. Wielu uzdolnionych, młodych ludzi, z powodu trudnych warunków materialnych swoich rodzin, nawet nie rozważa decyzji o podjęciu studiów. Próg szkoły wyższej jest dla nich nie do pokonania. W jego przekroczeniu części młodzieży z tych środowisk ma pomóc Program Stypendiów Pomostowych – polegający na przyznawaniu stypendiów socjalnych na pierwszy rok studiów.

Program został zaadresowany do środowisk wymagających szczególnego wsparcia – przede wszystkim do młodzieży z terenów popegeerowskich, a także objętej funkcjonującymi w miastach i wsiach lokalnymi funduszami stypendialnymi.

Chęć udziału w programie zgłosiło 3100 osób. 45 proc. z nich zdało egzaminy na wyższe uczelnie i otrzymało indeksy. Nadesłano 1444 wnioski o przyznanie stypendium. Do programu ostatecznie zakwalifikowano 1052 osoby – wszystkie, które spełniły warunki określone w regulaminie.

Obok PAFW Program Stypendiów Pomostowych współfinansują renomowani partnerzy – Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, Narodowy Bank Polski, a także koalicja 20 lokalnych organizacji pozarządowych, współpracujących z Fundacją Batorego oraz Akademią Rozwoju Filantropii w Polsce. W sumie, środki pozyskane od wszystkich fundatorów stanowią trzykrotną wielkość kwoty dotacji przeznaczonej na ten cel przez PAFW.

Pierwszy rok realizacji programu wskazuje, że Stypendia Pomostowe stanowią efektywne rozwiązanie w całokształcie działań na rzecz awansu edukacyjnego młodzieży z terenów zaniedbanych.

Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości wypracowała w trakcie realizacji pierwszego roku programu modelowe know-how, które stanowi solidną podstawę dla rozwoju „Stypendiów Pomostowych” w przyszłości.

- Dotacja Fundacji wyniosła 245 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

► „Towarzystwo Wzajemnej Informacji (TWI)”

Pierwszy w Polsce i unikalny w Europie profesjonalny system informacyjny służący organizacjom pozarządowym i inicjatywom obywatelskim działa od 2001 r. Powstały i funkcjonujący w ramach TWI Portal Organizacji Pozarządowych (www.ngo.pl) jest systematycznie poszerzany o nowe zasoby. Oferta Portalu to przede wszystkim 16 na bieżąco aktualizowanych baz danych, zawierających w sumie 57 000 rekordów (m.in. bazy polskich i międzynarodowych organizacji, funduszy strukturalnych, oferty pracy dla wolontariuszy) oraz cieszący się dużą popularnością Serwis Wiadomości, którego elektroniczną prenumeratę zamówiło już ponad 1000 odbiorców, a także 30 serwisów tematycznych, w tym: prawny, księgowy, czy o Unii Europejskiej. Od marca 2002 Portal oferuje również takie narzędzia jak fora dyskusyjne, komentarze oraz Tygodnik Wiadomości.ngo.pl. Od października dostępna jest pilotażowa usługa „Grupy”, będąca zintegrowanym pakietem kilku aplikacji (forum dyskusyjne, kalendarz, ogłoszenia, e-mail), które można wykorzystywać do wzajemnej wymiany informacji i współpracy w obrębie określonej grupy użytkowników. Narzędzie cieszy się szerokim zainteresowaniem – do grudnia 2002 r. w „Grupach” zarejestrowało się ok. 1000 użytkowników i stworzono ponad 50 wirtualnych społeczności.

System tworzą także: Informatorium, z którego w 2002 r. skorzystało ponad 4200 zainteresowanych, Infolinia 0-801-646-719 (blisko 1800 porad telefonicznych), a także broszury z serii „Warto Wiedzieć Więcej”, wydane w łącznym nakładzie 100 000 egzemplarzy.

W ramach programu w 2002 r. przeprowadzono profesjonalne badanie organizacji pozarządowych, w wyniku którego powstał pierwszy raport statystyczny o trzecim sektorze w Polsce.

- Dotacja Fundacji wyniosła 245 tys. USD.
- Realizator programu: Stowarzyszenie Klon/Jawor

► „Działaj Lokalnie II”

Celem drugiej edycji programu – podobnie jak pierwszej, realizowanej w latach 2000–2001 – jest wspieranie inicjatyw obywatelskich, które służą rozwiązywaniu lokalnych problemów i pobudzaniu nowych aspiracji wśród społeczności wiejskich w małych miastach.

Program jest realizowany równolegle na trzech ścieżkach. Pierwsza to promocja modelowych rozwiązań problemów społecznych, wypracowanych w pierwszej edycji programu, poprzez ich adaptację w 10 innych społecznościach. Celem drugiej ścieżki jest pobudzanie działań obywatelskich dzięki realizacji 38 nowych projektów w 5 województwach o szczególnie trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej (w warmińsko-mazurskim, kujawsko-pomorskim, podkarpackim, łódzkim i świętokrzyskim). W ramach trzeciej, pilotażowej ścieżki, za pośrednictwem 3 lokalnych organizacji grantodawczych przyznano dofinansowania dla 51 nowych inicjatyw lokalnych (na 119 aplikujących), realizowanych w społecznościach Biłgoraju, Leżajska i Bystrzycy Kłodzkiej; w każdym z tamtejszych konkursów grantowych 56 proc. środków pochodziło od PAFW, a pozostałe od darczyńców lokalnych.

Zadania podejmowane w ramach projektów realizowanych w całości programu to m.in.: pobudzanie aktywności zawodowej mieszkańców, przeciwdziałanie bezrobociu i stymulowanie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, świadczenie usług socjalnych dla grup marginalizowanych (m.in. osób starszych i niepełnosprawnych), wyrównywanie szans w dostępie do edukacji i kultury, poprawa bezpieczeństwa publicznego, odtwarzanie dziedzictwa kulturowego, ochrona środowiska naturalnego i wspieranie rozwoju organizacji obywatelskich. Wszystkie projekty angażują wolontariuszy i finansują co najmniej 20 proc. kosztów ze źródeł lokalnych.

Łącznie na wszystkie konkursy grantowe w programie „Działaj Lokalnie II” zostało nadesłanych 355 wniosków, z czego 99 projektów otrzymało dofinansowanie. Zakończenie przedsięwzięcia planowane jest w połowie 2003 roku.

- Dotacja Fundacji wyniosła 300 tys. USD.
- Realizator programu: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

► „Zarządzanie Finansami Organizacji Pozarządowych”

Zakończony w 2002 r. program służył poprawie jakości zarządzania finansami organizacji pozarządowych.

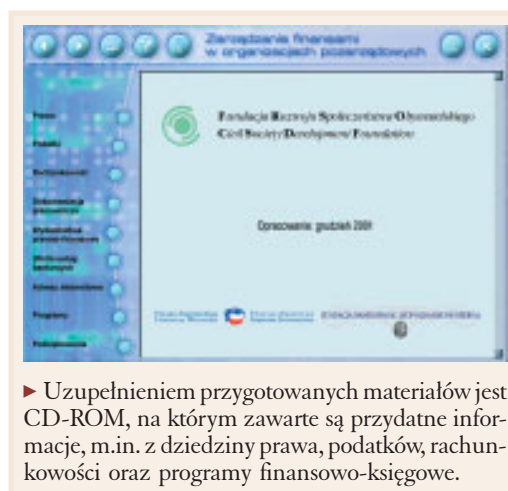
Dzięki przeprowadzonej przez realizatora programu analizie potrzeb edukacyjnych, którą objęto 500 organizacji pozarządowych, zorganizowano szkolenia tematyczne oraz wydano, sporządzone w przystępny sposób, poradniki dla kadr finansowych trzeciego sektora. W siedemnastu sesjach szkoleniowych łącznie wzięło udział blisko 300 osób.

Seria pięciu bezpłatnych poradników, wydanych w nakładzie 1500 egzemplarzy, poświęcona jest zagadnieniom prawno-finansowym; zawierają one kompendium wiedzy na temat zarządzania finansami, z uwzględnieniem realiów polskich organizacji pozarządowych. W ramach programu przygotowano również stronę internetową poświęconą audytowi w organizacjach pozarządowych.

Pozytywne doświadczenia programu oraz zapotrzebowanie zgłaszane w trzecim sektorze spowodowały, że zdecydowaliśmy się na uruchomienie w roku 2003 kolejnej edycji programu, poświęconej szkoleniom komputerowym dla księgowych organizacji pozarządowych.

Partnerem PAFW we współfinansowaniu programu jest Fundacja Bankowa im. Leopolda Kronenberga.

- Dotacja Fundacji wyniosła 90 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

- Uzupełnieniem przygotowanych materiałów jest CD-ROM, na którym zawarte są przydatne informacje, m.in. z dziedziny prawa, podatków, rachunkowości oraz programy finansowo-księgowo.

► Program Inicjatyw Wiejskich „Wieś Aktywna”

Program „Wieś Aktywna”, realizowany w latach 2001-2002, miał na celu pobudzenie oddolnych inicjatyw obywatelskich wśród społeczności wiejskich o niskiej aktywności, a także rozpoczęcie stałej wymiany informacji i doświadczeń między organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsi.

Zasadniczą częścią programu były trzy duże przedsięwzięcia aktywizowania społeczności lokalnych, realizowane przez 4 organizacje pozarządowe w 7 wybranych regionach Polski. Były to: wspólne przedsięwzięcie Fundacji na Rzecz Rozwoju Polskiego Rolnictwa i Fundacji Idealna Gmina w powiecie mławskim i płońskim, projekt prowadzony przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych w powiecie makowskim i kętrzyńskim, a także inicjatywa realizowana przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska w Bieszczadach, na Polesiu oraz na Pomorzu Środkowym i Zachodnim.

Realizacja powyższych przedsięwzięć przebiegała w trzech etapach. Etap informacyjny objął swoim zasięgiem ponad 1500 osób w 266 społecznościach lokalnych. Następnie, w 110 szkoleniach, dostosowanych do aktualnych potrzeb lokalnych środowisk, uczestniczyło blisko 3000 osób reprezentujących 227 społeczności ze 112 gmin. Wsparcie ze strony fachowych doradców zaowocowało przygotowaniem 63 projektów, służących przede wszystkim inspirowaniu lokalnych środowisk do samodzielnego rozwiązywania problemów i przełamywania barier aktywności. Warto podkreślić, iż wkład własny beneficjentów był wyższy niż łączna kwota dotacji oraz że wszystkie przedsięwzięcia są wciąż kontynuowane, z wykorzystaniem narzędzi i struktur jakie powstały dzięki realizacji programu.

W ramach programu powstał również mechanizm wzajemnej wymiany doświadczeń między organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz wsi. Służy temu m.in. – opracowany w formie elektronicznej i książkowej – „Atlas Inicjatyw Wiejskich”, zawierający opis 120 modelowych projektów lokalnych, możliwych do zastosowania w innych regionach.

- Dotacja Fundacji wyniosła 500 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Wspomagania Wsi

► „Przeciw Bezrobociu”

► Do współpracy w zakresie realizacji poszczególnych projektów zaproszono władze samorządowe, przedstawicieli pracodawców, organizacji zawodowych i społecznych, doprowadzając w ten sposób do powstania lokalnych paktów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu i jego negatywnym skutkom. Związane z tym doświadczenia – jako modele działań – zostały zebrane i opublikowane w formie poradnika, zawierającego opisy narzędzi i metod stosowanych w realizacji projektów.

Zadaniem tego pilotażowego programu, realizowanego w latach 2000-2002, było pobudzenie oddolnych inicjatyw i zachęcenie lokalnych instytucji do prowadzenia aktywnych działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu przy wykorzystaniu metody outplacementu, obliczonej na zmianę postaw wśród osób pozostających bez pracy lub zagrożonych jej utratą.

Program objął swym zasięgiem łącznie 1165 osób w ramach pięciu projektów skierowanych do różnych grup zawodowych i społecznych zagrożonych bezrobociem strukturalnym – do pracowników Polskich Kolei Państwowych, pielęgniarek i położnych, a także osób zamieszkujących obszary wiejskie oraz młodzieży. Uczestnicy programu zostali objęci pomocą psychologiczną i prawną, skorzystali z doradztwa zawodowego, a także mieli możliwość ukończenia kursów doszkalających. Każdy z beneficjentów programu skorzystał również z pośrednictwa pracy wspomaganego specjalnie zorganizowanym bankiem danych z trzema tysiącami ofert pracy.

Efekty programu przekroczyły początkowe oczekiwania – blisko połowa jego uczestników znalazła miejsca pracy lub stworzyła je poprzez rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, a 995 osób (ponad 85 proc.) zdobyło nowe kwalifikacje, zwiększając swe szanse na rynku pracy.

- Dotacja Fundacji wyniosła 550 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

► „Obywatele i Samorząd Lokalny”

Celem programu jest wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych, sprzyjających tworzeniu w małych miastach i wsiach stałych, przejrzystych mechanizmów współpracy tych organizacji z samorządem lokalnym w zakresie: wymiany informacji, rozpoznawania potrzeb społeczności lokalnej, konsultowania decyzji samorządu, podejmowania wspólnych przedsięwzięć obliczonych na rozwiązywanie miejscowych problemów, a także zawierania porozumień, uwzględniających pomoc pozafinansową, finansową i kontraktowanie usług.

Pierwsza faza programu objęła przeprowadzenie analizy wcześniejszych 9 programów pomocowych różnych organizacji i instytucji, których jednym z celów była poprawa współpracy pomiędzy samorządem lokalnym i organizacjami pozarządowymi. Powstały materiał (dostępny na stronie www.frdl.org.pl) oprócz powyższych informacji zawiera również wykaz 10 publikacji oraz 32 instytucji szkolących i doradczych, a także kilka przykładowych rozwiązań dotyczących współpracy organizacji pozarządowych z samorządem gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim.

Druga faza programu, przewidziana na rok 2003, obejmuje dofinansowanie około 20 projektów obywatelskich, realizujących cele programu adekwatnie do potrzeb lokalnej społeczności i we współpracy z samorządem lokalnym. Wspierane będą projekty, które mają przyczynić się do wprowadzenia przejrzystych procedur podejmowania decyzji przez samorząd lokalny oraz zwiększenia udziału organizacji i grup obywateli w procesie współdecydowania o sprawach lokalnej społeczności, co w konsekwencji powinno doprowadzić do lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców i przeciwdziałania korupcji na poziomie lokalnym.

- ▶ Dotacja Fundacji wyniosła 255 tys. USD.
- ▶ Realizator programu: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

▶ Konkurs „Pro Publico Bono”

W 2002 roku miała miejsce IV edycja ogólnopolskiego Konkursu na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono”, prowadzonego pod auspicjami Rzecznika Praw Obywatelskich, w której Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności – podobnie jak w poprzednich dwóch edycjach – ufundowała nagrody i sfinansowała koszty organizacyjne.

Celem Konkursu jest nagrodzenie najbardziej wartościowych działań obywatelskich w zakresie: edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z samorządem terytorialnym, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej, zarówno w skali kraju, regionu, jak i na poziomie lokalnym.

▶ Laureaci IV edycji Konkursu

O nagrody w czwartej edycji Konkursu ubiegało się 301 organizacji. Kapituła Konkursu, na uroczystej ceremonii, która odbyła się 11 listopada 2002 w Krakowie, uhonorowała 20 organizacji wywodzących się głównie z małych miast i wsi. Nagrody główne otrzymały: Fundacja na Rzecz Dzieci „Miasteczko Śląskie” (w kategorii inicjatyw lokalnych) oraz Fundacja Ośrodek Karta (w kategorii inicjatyw ogólnopolskich). Laureaci zadeklarowali przeznaczenie nagród na kontynuację dotychczasowej działalności bądź realizację nowych projektów, a także na sfinansowanie dodatkowego sprzętu lub modernizację pomieszczeń przeznaczonych na cele statutowe.

Organizacji Konkursu w roku 2002 towarzyszyły działania mające na celu integrację jego dotychczasowych laureatów, m.in.: za pośrednictwem internetowego forum dyskusyjnego (www.propublicobono.pl/forum), seminariów tematycznych oraz spotkań z przedstawicielami samorządu terytorialnego w społecznościach, z których wywodziły się inicjatywy nagrodzone w poprzednich edycjach Konkursu.

- ▶ Dotacja Fundacji wyniosła 160 tys. USD.
- ▶ Realizator programu: Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono”

OBYWATEL W DEMOKRATYCZNYM PAŃSTWIE PRAWA

▶ „Wspieranie Reform Prawnych – Szkolenia Komputerowe”

Wpisując się w działania istotne dla polskich reform, Fundacja zainicjowała w 2001 roku program, którego celem była poprawa efektywności wykonywania zawodu wśród pracowników wymiaru sprawiedliwości, poprzez szkolenia w zakresie wykorzystania nowoczesnych technik komputerowych. Program realizowany jest przez Fundację Centrum Szkolenia Sędziów Polskich „Iustitia”.

Obok wcześniej już utworzonego przez Stowarzyszenie „Iustitia” (wspólnie z American Bar Association) centrum szkolenia w Warszawie, dzięki dotacji PAFW zostały uruchomione cztery nowe centra: w Białymstoku, Wrocławiu, Szczecinie i Krakowie. W ośrodkach tych odbywają się szkolenia komputerowe w zakresie podstawowych programów komputerowych przydatnych w pracy sędziego i pracownika administracji sądowej. W latach 2001-2002, w 112 przeprowadzonych kursach wzięło udział 1314 uczestników, w tym 726 sędziów i 588 pracowników administracji sądowej, ze znaczącym odsetkiem osób z sądów znajdujących się poza wielkimi aglomeracjami miejskimi.

Dzięki pomocy Ministerstwa Sprawiedliwości oraz współpracy z wydawnictwami branżowymi, producentami oprogramowania i sprzętu komputerowego, realizatorowi programu udało się pozyskać dodatkowe środki finansowe, przekraczające kwotę dotacji PAFW.

Najważniejszym osiągnięciem programu jest stworzenie efektywnego, sprawnie działającego modelu centrum szkolenia komputerowego. Powstałe ośrodki, przy wsparciu Ministerstwa Sprawiedliwości, będą mogły kontynuować swoją działalność szkoleniową. Ich doświadczenia mogą zostać wykorzystane także przez inne instytucje, zamierzające podjąć podobne inicjatywy szkoleniowe.

W maju 2003 r. w Krakowie odbędzie się konferencja podsumowująca przebieg i efekty programu.

- ▶ Dotacja Fundacji wyniosła 190 tys. USD.
- ▶ Realizator programu: Fundacja Centrum Szkolenia Sędziów Polskich „Iustitia”

▶ „Obywatel i Prawo”

Celem programu, który potrwa do połowy 2003 roku, jest wsparcie rozwoju różnych społecznych form poradnictwa obywatelskiego i informacji prawnej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, szczególnie w społecznościach małych miast.

Program zakłada zwiększenie zakresu i jakości oferowanego poradnictwa poprzez wzmocnienie wybranych organizacji pozarządowych i podniesienie kwalifikacji ich personelu. Ma się także przyczynić do popularyzacji idei bezpłatnego poradnictwa świadczonego przez organizacje pozarządowe, przedstawicieli samorządów lokalnych, profesjonalnych prawników oraz studentów prawa.

Przedsięwzięcie jest realizowane w formie wsparcia finansowego dla wybranych w konkursie 22 projektów (na 192 zgłoszonych), które proponują rozwiązania modelowe, pobudzają energię obywatelską i niosą przesłanie o charakterze edukacyjnym. Nagrodzone projekty (realizowane na terenie całej Polski, m.in. w takich miastach jak: Starachowice, Konin, Łomża, Nowy Sącz czy Kraków) skierowane są do różnorodnych grup społecznych – ofiar przemocy, osób bezrobotnych, pacjentów instytucji psychiatrycznych, ludności romskiej, będącej w trudnej sytuacji życiowej, członków rodzin zagrożonych patologią, czy osób niepełnosprawnych.

Ponadto w ramach programu, przy współpracy ze Związkiem Biur Porad Obywatelskich, powstała Pozarządowa Platforma Poradnicza, której celem jest wymiana informacji pomiędzy organizacjami zajmującymi się poradnictwem dla osób indywidualnych, a także prezentowanie wypracowanych rozwiązań innym zainteresowanym. Działania Platformy zaowocowały powstaniem strony internetowej, serwisu informacyjnego i baz danych o pozarządowych organizacjach poradniczych (www.platformaporadnicza.ngo.pl) oraz współpracą między tymi organizacjami w zakresie usług świadczonych dla różnych grup społecznych.

- ▶ Dotacja Fundacji wyniosła 352 tys. USD.
- ▶ Realizator programu: Instytut Spraw Publicznych

UPOWSZECHNIANIE POLSKICH DOŚWIADCZEŃ ZWIĄZANYCH Z TRANSFORMACJĄ

▶ Program Stypendialny im. Lane’a Kirklanda

W roku 2000 Fundacja uruchomiła długofalowy program, mający na celu dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie transformacji ustrojowej poprzez stypendia dla liderów z krajów Europy Środkowo-Wschodniej, pragnących działać na rzecz demokracji, gospodarki rynkowej oraz społeczeństwa obywatelskiego.

W latach akademickich 2000/01 oraz 2001/02 w programie uczestniczyło łącznie 42 stypendystów. W roku akademickim 2002/03 w programie bierze udział 41 osób: z Ukrainy (19), Białorusi (13), Słowacji (4), Litwy (3) i Rosji-Obwodu Kaliningradzkiego (2).

Stypendyści Programu Kirklanda, wybierani corocznie w trzyetapowym postępowaniu konkursowym, to aktywni młodzi ludzie z administracji publicznej, środowisk akademickich, świata biznesu, organizacji pozarządowych, mediów i polityki. Program stwarza im możliwość uczestnictwa w realizowanych w polskich uczelniach dwusemestralnych studiach podyplomowych, dostosowanych do indywidualnych potrzeb stypendystów, a także w stażach praktycznych w różnych instytucjach.

► 15 lipca 2002 r. w Sali Senatu Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się uroczystość zakończenia drugiego roku Programu Stypendialnego im. Lane'a Kirklanda. W uroczystości wziął udział Marszałek Sejmu Marek Borowski, a gościem honorowym była Irena Kirkland, wdowa po zmarłym w 1999 r. Patronie Programu.

Ostatni rocznik stypendystów 2001/02 wykazał się dużą aktywnością naukowo-badawczą. Oprócz prac dyplomowych, do napisania których są zobowiązani w ramach stypendium, wielu z nich, we współpracy z polskimi opiekunami, opublikowało artykuły w czasopismach naukowych. Po powrocie do macierzystych krajów stypendyści kontynuują swoje kariery naukowe i zawodowe, wykorzystując wiedzę i kontakty z Polski. Niektórzy z nich są zapraszani na wykłady w uczelniach, w których odbywali stypendium, inni realizują wspólne projekty z polskimi partnerami. Z wszystkimi utrzymywane będą stałe kontakty.

- Dotacja Fundacji wyniosła 610 tys. USD.
- Realizator programu: Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta

► Przemiany w Regionie (RITA)

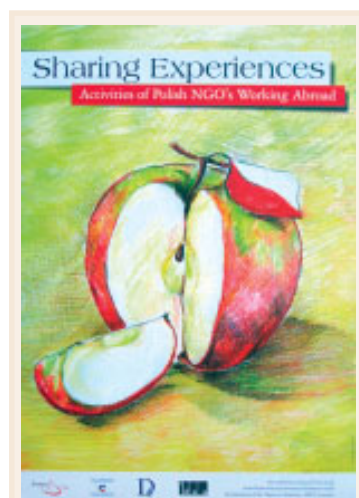
Program, który w 2002 r. miał swoją drugą edycję, jest adresowany do polskich organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych, które realizują, bądź zamierzają realizować projekty, mające na celu dzielenie się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z innymi krajami Europy Środkowo-Wschodniej. Program polega na wspieraniu i inicjowaniu przedsięwzięć podejmowanych przez polskie organizacje wspólnie ze swoimi partnerami z regionu, a także na wymianie informacji i doświadczeń związanych z działalnością polskich organizacji pozarządowych w Europie Środkowo-Wschodniej.

W 2002 r. charakter priorytetowy miała współpraca z partnerami w Obwodzie Kaliningradzkim w Rosji oraz ze wschodniej Ukrainy. Nowością było wyodrębnienie ścieżki małych grantów dla organizacji lokalnych realizujących projekty transgraniczne. Znalazły się wśród nich cenne inicjatywy, przede wszystkim dotyczące rozwiązywania lokalnych problemów społecznych.

Na konkurs grantowy wpłynęło 269 wniosków, w tym blisko dwie trzecie od organizacji, które nie brały udziału w pierwszej edycji programu w 2001 r. Dofinansowanie przyznano 69 najciekawszym projektom, zakładającym współpracę z różnymi środowiskami 20 krajów.

W ramach programu opublikowano atlasy organizacji pozarządowych w Obwodzie Kaliningradzkim, na Ukrainie i Białorusi. We współpracy z „Towarzystwem Wzajemnej Informacji” rozbudowano bazę danych o zagranicznych organizacjach pozarządowych (ponad 240 rekordów – głównie ze wschodnich krajów sąsiedzkich) oraz bazę danych o działalności polskich organizacji pozarządowych w Europie Środkowo-Wschodniej (blisko 550 rekordów).

- Dotacja Fundacji wyniosła 600 tys. USD.
- Realizator programu: Fundacja Edukacja dla Demokracji

► Ze środków programu „Przemiany w Regionie” sfinansowano zaprezentowaną na XII Forum Ekonomicznym w Krynicy wystawę „Dzielimy się Doświadczeniem” poświęconą działalności polskich organizacji pozarządowych zagranicą.

Fakty i liczby 2000-2002

...nowoczesne technologie

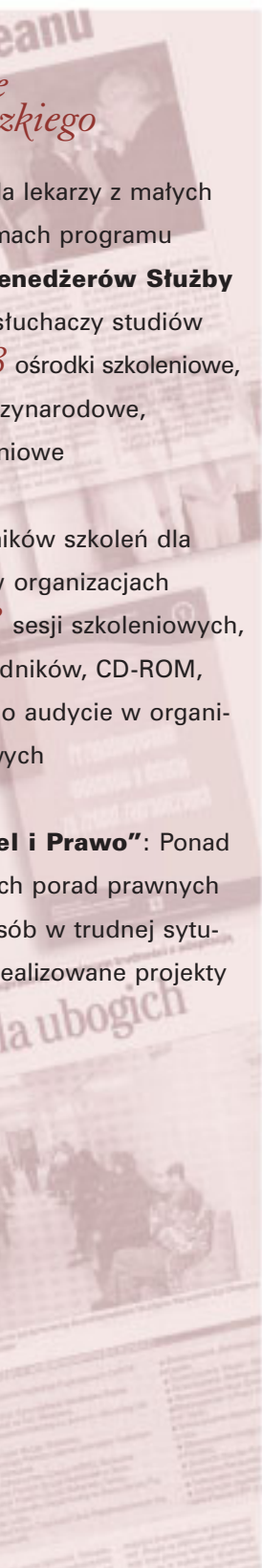
- ▶ **Polski Portal Edukacyjny Interkl@sa** *www.interkasa.pl* – największe zasoby edukacyjne w Polsce: serwisy tematyczne, scenariusze lekcji, wiadomości, darmowe konta e-mail, księgarnia internetowa, biblioteka multimedialna: **3500** zarejestrowanych użytkowników, ponad **40 milionów** wejść
- ▶ **3000** uczestników programu „Komputer dla Nauczyciela”, **1000** założonych kont e-mail
- ▶ **2000** nauczycieli z małych miast i wsi bierze udział w „Szkoleniach Komputerowych na Odległość”
- ▶ **Portal Organizacji Pozarządowych** *www.ngo.pl* – unikalne przedsięwzięcie w Europie: **16** baz danych – **57 000** rekordów, serwis wiadomości, **1000** odbiorców newslettera, **30** serwisów tematycznych, fora dyskusyjne, pilotażowa usługa intranetowa „Grupy”
- ▶ **4** centra szkoleń komputerowych dla pracowników wymiaru sprawiedliwości: **112** kursów, **1314** uczestników szkoleń w Programie „Wspieranie Reform Prawnych”

...wyrównywanie szans

- ▶ **58** projektów zrealizowanych w I rundzie programu „English Teaching”: **13 000** nauczycieli i uczniów objętych bezpośrednio programem (**14 000** pośrednio), druga runda o podobnej skali rozpoczęta pod koniec 2002 r.
- ▶ **125** projektów zrealizowanych w **3** rundach programu „Równać Szanse”: **75 000** uczestników, specjalna edycja skierowana do ofiar powodzi w 2001 r.
- ▶ **1052** „stypendia pomostowe” przyznane absolwentom szkół średnich ze środowisk wiejskich na pierwszy rok studiów
- ▶ **177** szkół uczestniczy w programie „Szkoła Ucząca Się”: **1239** przeszkolonych nauczycieli, uruchomienie Akademii Szkół Uczących Się
- ▶ **3500** stypendiów przyznanych w ramach programu „Edukacja Menedżerska” w latach 2000–2002 dla studentów kierunków ekonomicznych z małych miast i wsi, **44** współpracujące szkoły wyższe, **23** publikacje ekonomiczne

...wzmacnianie potencjału lud.

- ▶ **156** stypendiów dla miejscowości w ramach „Szkolenia dla Młodzieży Zdrowia”; **2000** s podyplomowych, **23** **4** konferencje międ **2** publikacje szkole
- ▶ Blisko **300** uczestn kadr finansowych w pozarządowych, **13** **5** bezpłatnych pora serwis internetowy zacjach pozarządow
- ▶ Program „Obywat 12 000 bezpłatny dla ponad **3500** os acji życiowej, **22** zr

...pobudzenie energii obywatelskiej

- ▶ Ponad **190** inicjatyw wspartych w dwóch rundach programu „**Działaj Lokalnie**”: **207 000** uczestników I rundy oraz **3500** zaangażowanych wolontariuszy; wypracowanie **12** modelowych inicjatyw lokalnych; II edycja rozpoczęta w 2002 r.
- ▶ **1165** osób zostało objętych pilotażowym programem „**Przeciw Bezrobociu**”, adaptującym metodę „outplacementu” – blisko połowa z nich znalazła pracę: zrealizowano **5** dużych projektów
- ▶ **63** projekty realizowane w **7** województwach w ramach **Programu Inicjatyw Wiejskich** „**Wieś Aktywna**”: **120** społeczności lokalnych objętych programem, **110** szkoleń, blisko **3000** uczestników, stworzenie „Atlasu Inicjatyw Wiejskich”
- ▶ **20** inicjatyw dofinansowanych w ramach programu „**Obywatele i Samorząd Lokalny**”
- ▶ **59** nagród ufundowanych ze środków PAFW w **3** edycjach Konkursu Na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „**Pro Publico Bono**”

...dzielimy się polskim doświadczeniem

- ▶ **83** stypendystów z 5 krajów – Ukrainy, Białorusi, Rosji (Obwodu Kaliningradzkiego), Litwy i Słowacji wzięło udział w **Programie Stypendialnym im. Lane’a Kirklanda** w latach 2000-2002
- ▶ Łącznie **100** projektów zostało dofinansowanych w ramach dwóch edycji programu „**Przemiany w Regionie**”, nawiązano i rozwinięto współpracę z organizacjami pozarządowymi z **11** krajów, m.in.: z Ukrainy, Białorusi, Litwy, Rosji, Słowacji, Rumunii, Gruzji, Azerbejdżanu, Kazachstanu i Mołdowy.

Programy Fundacji 2000-2002

INICJATYWY W ZAKRESIE EDUKACJI

► **Polski Portal Edukacyjny „Interkl@sa”**

Realizator programu: Fundacja Edukacji Ekonomicznej

<http://www.interklasa.pl>

► **Komputer dla Nauczyciela**

Realizator programu: Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej

<http://www.ofek.waw.pl>

► **Szkolenia Komputerowe na Odległość**

Realizator programu: Ogólnopolska Fundacja Edukacji Komputerowej

<http://www.ofek.waw.pl>

► **English Teaching II**

Realizator programu: Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

<http://www.nida.pl>

► **Szkolenia dla Menedżerów Służby Zdrowia**

Realizator programu: Stowarzyszenie Menedżerów Opieki Zdrowotnej

<http://www.stomoz.pl>

► **Szkoła Ucząca Się**

Realizator programu: Centrum Edukacji Obywatelskiej

<http://www.ceo.org.pl>

► **Edukacja Menedżerska 2002**

Realizator programu: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

<http://www.fep.lodz.pl>

► **Równać Szanse**

Realizator programu: Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

<http://www.pcyf.org.pl>

► **Stypendia Pomostowe**

Realizator programu: Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości

<http://www.fep.lodz.pl>

OBYWATEL W DEMOKRATYCZNYM PAŃSTWIE PRAWA

► **Wspieranie Reform Prawnych: Szkolenia Komputerowe**

Realizator programu: Fundacja Centrum Szkolenia Sędziów Polskich „Iustitia”

<http://www.iustitia.pl>

► **Obywatel i Prawo**

Realizator programu: Instytut Spraw Publicznych

<http://www.isp.org.pl>

RÓZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH

► **Towarzystwo Wzajemnej Informacji (TWI)**

Realizator programu: Stowarzyszenie Klon/Jawor

<http://www.ngo.pl>

► **Działaj Lokalnie II**

Realizator programu: Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

<http://www.filantropia.org.pl>

► **Zarządzanie Finansami Organizacji Pozarządowych**

Realizator programu: Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego

<http://www.frso.pl>

► **Przeciw Bezrobociu**

Realizator programu: Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

<http://www.frp.pl>

► **Program Inicjatyw Wiejskich „Wieś Aktywna”**

Realizator programu: Fundacja Wspomagania Wsi

<http://www.fww.org.pl>

► **Obywatele i Samorząd Lokalny**

Realizator programu: Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej

<http://www.frdl.org.pl>

► **Konkurs „Pro Publico Bono”**

Realizator programu: Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono”

<http://www.propublicobono.pl>

UPOWSZECHNIANIE POLSKICH DOŚWIADCZEŃ ZWIĄZANYCH Z TRANSFORMACJĄ

► **Program Stypendialny im. Lane’a Kirklanda**

Realizator programu: Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta

<http://www.fulbright.edu.pl>

► **Przemiany w Regionie II (RITA)**

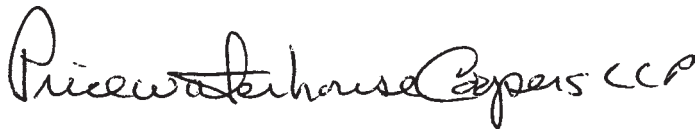
Realizator programu: Fundacja Edukacja dla Demokracji

<http://www.edudemo.org.pl>

Opinia Niezależnego Biegłego Rewidenta

Do Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Naszym zdaniem załączony bilans, sprawozdanie z działalności operacyjnej oraz sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych przedstawiają rzetelnie, we wszystkich istotnych aspektach, sytuację finansową Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Fundacją”) na dzień 31 grudnia 2002 r. oraz zmiany aktywów netto i przepływów środków pieniężnych za rok zakończony tą datą stosownie do zasad rachunkowości ogólnie przyjętych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Sporządzenie tego sprawozdania finansowego jest obowiązkiem Zarządu Fundacji. Naszym obowiązkiem było wyrażenie opinii o tym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Badanie to przeprowadziliśmy stosownie do standardów badania sprawozdań finansowych przyjętych w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, które wymagają abyśmy zaplanowali i przeprowadzili badanie w celu osiągnięcia zadowalającej pewności, że nie zawierają one istotnych błędów. Badanie obejmuje sprawdzenie, na podstawie wybranej próby, dowodów potwierdzających kwoty i informacje wykazane w sprawozdaniu finansowym, ocenę stosowanych zasad rachunkowości oraz istotnych oszacowań dokonanych przez Zarząd oraz ogólną ocenę prezentacji sprawozdania finansowego. Uważamy, że nasze badanie stanowi wystarczającą podstawę dla wyrażenia opinii.

30 kwietnia 2003 r.

BILANS NA 31 GRUDNIA 2002 R.

AKTYWA

AKTYWA:

Środki pieniężne (Nota 6)	\$	23.675.809
Papiery wartościowe o stałej stopie dochodu (Nota 6)		47.822.185
Inwestycje kapitałowe (Nota 6)		52.689.816
Odsetki należne		346.004
Środki trwałe netto (Nota 7)		45.912
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa		62.224

Suma aktywów \$ 124.641.950

PASYWA I AKTYWA NETTO

PASYWA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 5)	\$	809.144
Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		151.520

Suma pasywów 960.664

Zobowiązania z tytułu leasingu (Nota 8)

AKTYWA NETTO:

Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom (Nota 2, 4) 123.681.286

Suma pasywów i aktywów netto \$ 124.641.950

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część tego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2002 R.

Zmiany aktywów netto nie podlegających ograniczeniom:

Przychody:	
Odsetki i dywidendy	\$ 2.835.882
Dofinansowanie (Nota 4)	17.000.000
Zrealizowana i niezrealizowana amortyzacja papierów wartościowych	(10.502.306)
Przychody ogółem	9.333.576
Koszty:	
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze	627.119
Pozostałe koszty operacyjne	317.009
Koszty wynajmu	125.706
Amortyzacja	39.179
Pozostałe	131.166
Koszty ogółem	1.240.179
Nadwyżka kosztów nad przychodami, przed odliczeniem dotacji	8.065.697
Dotacje (Nota 5)	(4.402.403)
Korekty z tytułu różnic kursowych	521.752
Wzrost wartości aktywów netto nie podlegających ograniczeniom	4.212.746
Przebieganie z aktywów trwale podlegających ograniczeniom do aktywów netto nie podlegających ograniczeniom (Nota 2)	120.000.000
Ogólne zwiększenie wartości aktywów netto nie podlegających ograniczeniom	124.212.746
Zmiany aktywów netto podlegających ograniczeniom:	
Przebieganie z aktywów trwale podlegających ograniczeniom do aktywów netto nie podlegających ograniczeniom (Nota 2)	(120.000.000)
Ogólne zmniejszenie wartości aktywów netto podlegających ograniczeniom	(120.000.000)
Ogólny wzrost aktywów netto	4.212.746
Aktywa netto na początek roku	119.468.540
Aktywa netto na koniec roku	\$ 123.681.286

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część tego sprawozdania finansowego.

SPRAWOZDANIE Z PRZEŁYWU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2002 R.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost aktywów netto	\$ 4.212.746
Korekty w celu uzgodnienia wzrostu aktywów netto ze środkami pieniężnymi netto z działalności operacyjnej:	
Zrealizowane i niezrealizowane straty z inwestycji	10.502.306
Amortyzacja	39.179
Zwiększenie stanu odsetek należnych	(29.966)
Zwiększenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych i pozostałych aktywów	(24.802)
Zmniejszenie stanu zobowiązań	(28.916)
Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dotacji	240.144
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej i dotacji	14.910.691

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Działalność inwestycyjna ze środków z funduszu wieczystego:	
Przychody ze sprzedaży/umorzenia dłużnych papierów wartościowych (Nota 6)	134.207.480
Nabycie dłużnych papierów wartościowych (Nota 6)	(242.338.830)
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego	(11.404)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(108.142.754)
Zmiana stanu środków pieniężnych	(93.232.063)
Środki pieniężne na początek okresu	116.907.872
Środki pieniężne na koniec okresu	\$ 23.675.809

Załączona informacja dodatkowa stanowi integralną część tego sprawozdania finansowego.

Informacja Dodatkowa do Sprawozdania Finansowego na dzień 31 grudnia 2002 r.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (dalej zwana „Fundacją”) jest amerykańskim podmiotem, nie mającym na celu generowania zysku, który został założony 11 sierpnia 1999 r. na mocy umowy pomiędzy Polsko-Amerykańskim Funduszem Przedsiębiorczości (dalej zwanym „Funduszem”) a Rządem Stanów Zjednoczonych. Fundacja została powołana do realizacji celów określonych w Ustawie z 1989 r. o popieraniu demokracji w Europie Wschodniej (Support for East European Democracy Act) poprzez rozwijanie uwieczonych sukcesem programów i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowania innych inicjatyw rozwojowych służących umacnianiu pomyślnego przejścia Polski do demokracji i gospodarki rynkowej.

Fundacja koncentruje swoje wysiłki na czterech głównych obszarach tematycznych: (i) inicjatywy w zakresie edukacji, (ii) rozwój społeczności lokalnych, (iii) upowszechnianie polskich doświadczeń związanych z transformacją oraz (iv) obywatel w demokratycznym państwie prawa. Do realizacji celów związanych z poszczególną dotacją Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną zarządzającą danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizację pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo, którego celem jest promocja Fundacji, gromadzenie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych zasadami prowadzenia rachunkowości dla organizacji nie nastawionych na generowanie zysku, Fundacja jest zobowiązana do klasyfikacji informacji o swojej działalności i sytuacji finansowej w podziale na grupy aktywów netto. Na 31 grudnia 2002 r. całkowite saldo aktywów netto sklasyfikowano jako nie podlegające ograniczeniom. Aktywa netto nie podlegające ograniczeniom to takie aktywa netto, które nie są ograniczone warunkami narzuconymi przez fundatora. W wyniku przyjęcia w lutym 2002 r. poprawki do Umowy o dotacji (określonej w Punkcie nr 4), kwotę 120 mln USD, poprzednio zakwalifikowaną do aktywów netto trwale podlegającym ograniczeniom przeklasyfikowano do aktywów netto nie podlegających ograniczeniom.

3. PODSTAWOWE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

Szacunki

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych zasadami rachunkowości wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, mających wpływ na kwoty wykazywane w sprawozdaniu finansowym oraz informacji dodatkowej do tego sprawozdania. Rzeczywiste wyniki mogą różnić się od danych szacunkowych.

Inwestycje

Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie dochodu wycenia się zazwyczaj na podstawie ceny kupna podawanej przez najważniejsze giełdy. Jakkolwiek niektóre papiery wartościowe o stałej stopie dochodu wycenia się na podstawie ich rentowności lub cen papierów wartościowych o porównywalnej jakości, kuponie, zapadalności czy rodzaju oraz informacji o ich wartości, pochodzących od maklerów i dealerów.

Fundacja korzysta z usług profesjonalistów w zakresie zarządzania inwestycjami, którzy nadzorują stan inwestycji Funduszu i podejmują decyzje inwestycyjne zgodnie z jego polityką inwestycyjną.

Środki pieniężne

Dla celów sprawozdania z przepływu środków pieniężnych za pozostałe środki pieniężne (ich ekwiwalenty) Fundacja uważa wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i terminie zapadalności do trzech miesięcy.

Dotacje

Koszty z tytułu dotacji i zobowiązania z tytułu dotacji są ujmowane odpowiednio w sprawozdaniu z działalności operacyjnej i bilansie z chwilą zatwierdzenia dotacji zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z odbiorcą dotacji oraz podpisania umowy dotacji przez obie strony.

Przeliczanie walut

Walutą funkcjonalną polskiego przedstawicielstwa Fundacji jest złoty polski. Wydatki dokonywane w złotych są przeliczane na dolary według średniego kursu waluty obowiązującego w danym okresie. Aktywa i pasywa wyrażone w złotych są przeliczane na koniec roku według kursu spot.

Różnice kursowe są wykazywane bezpośrednio w aktywach netto nie podlegających ograniczeniom.

Usługi świadczone bezpłatnie

Amerykańscy członkowie Rady Dyrektorów Fundacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Członkowie ci poświęcają dużo czasu na rzecz Fundacji. W sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu otrzymanych w ten sposób nieodpłatnych usług, ponieważ brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Fundacji, nie będący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za usługi doradcze oraz pracę na rzecz Fundacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2002 r. całkowite wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów, nie będących członkami Zarządu Fundacji, wyniosło 38.000 USD.

Amortyzacja

Sprzęt komputerowy, meble, wyposażenie oraz samochody amortyzowane są metodą liniową w okresie ich gospodarczego użytkowania. Inwestycje w obcych środkach trwałych amortyzowane są metodą liniową przez krótszy z okresów: okres ich gospodarczego użytkowania lub okres wynajmu.

Pozostałe koszty

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów oraz koszty podróży, zakwaterowania, wyżywienia itp. poniesione w związku z działalnością Fundacji są klasyfikowane jako pozostałe koszty operacyjne.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez drugą stronę tej umowy. O ile nie zaznaczono inaczej, Fundacja zazwyczaj nie wymaga zabezpieczenia lub innej gwarancji aby finansować instrumenty, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2002 r. ryzyko kredytowe ponoszone przez Fundację dotyczyło głównie instrumentów dłużnych znajdujących się w jej portfelu. Maksymalne ryzyko poniesienia straty z tytułu tych instrumentów finansowych wynika z kwot przedstawionych w bilansie.

4. DOTACJE OD POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz na podstawie porozumienia z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej, Fundusz zwrócił 120 milionów USD ze swoich aktywów netto Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych, a pozostałą część aktywów netto zamierza przekazać Fundacji jako fundusz wieczysty.

Zgodnie z warunkami umowy dotacji zawartej pomiędzy Funduszem a Fundacją, wraz z późniejszymi zmianami, („Umowa dotacji”), Fundacja może działać jako fundusz wieczysty, finansujący się w perspektywie długoterminowej z rocznych odsetek generowanych przez fundusz wieczysty ponad kwotę rocznych wypłat na rzecz beneficjentów oraz wydatków określonych w Umowie dotacji.

Zgodnie z warunkami Umowy dotacji, Fundusz ma prawo zażądać zwrotu lub przekazania całości lub dowolnej części funduszu wieczystego wypłaconego lub przekazanego Fundacji, łącznie z odsetkami, jeżeli zaistnieją przyczyny określone w Sekcji 801 ustawy o popieraniu demokracji w Europie Wschodniej.

Fundacja otrzymała z Funduszu następujące kwoty funduszu wieczystego (w mln USD):

8 października 1999 r.	\$ 40,0
29 września 2000 r.	40,0
27 września 2001 r.	40,0
4 października 2002 r.	17,0
	<u>\$ 137,0</u>

5. DOTACJE ORAZ ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOTACJI

Dotacje

Zgodnie z powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych zasadami rachunkowości, Fundacja ma obowiązek zaksięgować w kosztach całkowitą kwotę dotacji z chwilą podpisania umowy dotacji. W miarę opracowywania programów Fundacja i odbiorca dotacji mogą uzgodnić zmniejszenie kwoty dotacji w celu odzwierciedlenia zmian w programie, których nie można było przewidzieć w chwili podpisywania umowy dotacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2002 r. Fundacja podpisała nowe umowy dotacji o wartości 4.405.395 USD oraz zmniejszyła wartość umów dotacji podpisanych w latach ubiegłych o kwotę 2.992 USD, co dało koszt dotacji w kwocie 4.402.403 USD, który wykazano w sprawozdaniu z działalności operacyjnej.

Zobowiązania z tytułu dotacji

Za każdym razem gdy Fundacja księguje koszt w celu odzwierciedlenia podpisania nowej umowy dotacji, księguje również zobowiązanie z tytułu dotacji w celu odzwierciedlenia zobowiązania do sfinansowania pełnej kwoty tej dotacji. W praktyce Fundacja zazwyczaj wypłaca dotacje stopniowo, w danym okresie, w miarę jak powstaje zapotrzebowanie na środki do pokrycia kosztów każdego programu. W wyniku tego kwota zaksięgowana jako koszt dotacji w sprawozdaniu z działalności operacyjnej nie jest równa kwocie dotacji wypłaconych przez Fundację w danym okresie podatkowym. W roku zakończonym 31 grudnia 2002 r. Fundacja wypłaciła 4.162.259 USD dotacji w porównaniu do 4.405.395 USD, stanowiących wartość nowo podpisanych umów dotacji. Poniżej przedstawiono zmiany stanu zobowiązań z tytułu dotacji za rok zakończony 31 grudnia 2002 r.:

Dotacje wypłacone		\$ 4.162.259
Wartość podpisanych umów dotacji	\$ (4.405.395)	
Zmniejszenie kwoty umów dotacji podpisanych w latach ubiegłych	<u>2.992</u>	
Koszty dotacji wykazane w sprawozdaniu z działalności operacyjnej		<u>(4.402.403)</u>
Zmiana stanu netto zobowiązań z tytułu dotacji		(240.144)
Zobowiązania z tytułu dotacji na początek okresu		(569.000)
Zobowiązania z tytułu dotacji na koniec okresu		<u>\$ 809.144</u>

Ponadto, na 31 grudnia 2002 r. Fundacja zatwierdziła 9 dotacji o łącznej wartości 3,1 mln USD, które według stanu na ten dzień były jeszcze przedmiotem negocjacji i nie zostały podpisane przez strony. Po 31 grudnia 2002 r. Fundacja podpisała 8 z ww. umów dotacji o wartości 2,1 mln USD.

6. ŚRODKI PIENIĘŻNE I INWESTYCJE

Środki pieniężne

Na 31 grudnia 2002 r. środki pieniężne Fundacji obejmowały 23,7 mln USD w gotówce (głównie instrumenty rynku pieniężnego), które zostały zdeponowane w różnych renomowanych amerykańskich instytucjach finansowych. Prawie wszystkie środki pieniężne Fundacji były zarządzane przez firmy inwestycyjne, które inwestowały je w papiery wartościowe o stałej stopie dochodu i instrumenty kapitałowe.

Inwestycje

Poniżej przedstawiono inwestycje znajdujące się w portfelu inwestycyjnym Fundacji w podziale koszt, wartość godziwą i procent aktywów netto (w tys. USD):

	koszt (USD)	wartość godziwa (USD)	% aktywów netto
Pap. wart. o stałej stopie dochodu:			
amerykańskie	\$ 34.869.285	\$ 35.541.407	28,7%
polskie	<u>11.894.445</u>	<u>12.280.778</u>	<u>9,9%</u>
Ogółem pap. wart. o stałej stopie dochodu	46.763.730	47.822.185	38,7%
Inwestycje kapitałowe	54.580.485	52.689.816	42,6%
	<u>\$ 101.344.215</u>	<u>\$ 100.512.001</u>	<u>81,3%</u>

Zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami rachunkowości, Fundacja wykazała wartość brutto zakupionych i sprzedanych papierów wartościowych za rok zakończony 31 grudnia 2002 r. Kwoty te wykazano w załączonym sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych jako „przychody ze sprzedaży/umorzenia dłużnych papierów wartościowych – 134.207.480 USD” oraz „nabycie dłużnych papierów wartościowych – (242.338.830 USD)”. W roku 2002 wszystkie decyzje dotyczące zakupu i sprzedaży inwestycji podejmowały firmy inwestycyjne pracujące na zlecenie Fundacji.

7. ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2002 r. środki trwałe obejmują:

Sprzęt i oprogramowanie komputerowe	\$	73.076
Mebel i wyposażenie		58.575
Samochody		36.444
Inwestycje w obcych środkach trwałych		2.275
		<hr/>
		170.370
Minus – umorzenie		124.458
Wartość księgową netto	\$	<hr/> <hr/>
		45.912

8. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU WYNAJMU

Fundacja jest zobowiązana do zapłaty minimalnych rocznych rat z tytułu czynszu za powierzchnię biurową użytkowaną na podstawie umowy wynajmu zawartej w grudniu 1999 r., która wygasa 31 grudnia 2004 r. Roczne zobowiązania z tytułu wynajmu wynoszą w przybliżeniu po 132.000 USD za rok 2003 i 2004.

9. KWESTIE PODATKOWE

Stany Zjednoczone

W Stanach Zjednoczonych Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie artykułu 501(c)(3) amerykańskiego Internal Revenue Code („Kodeksu”) i została sklasyfikowana jako podmiot nie będący prywatną fundacją w rozumieniu artykułu 509(a)(1) Kodeksu. Dodatkowo Fundacja jest zwolniona ze stanowych i lokalnych podatków.

Polska

Polskie przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Rada Dyrektorów

John P. Birkelund – Przewodniczący

Przewodniczący Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości, Senior Advisor UBS Warburg LLC

Marek Belka

Były Wicepremier i Minister Finansów RP, Doradca ds. Ekonomicznych Prezydenta RP

Joseph C. Bell

Senior Partner w Hogan & Hartson

Michał Boni

Były Minister Pracy i Polityki Socjalnej RP, były doradca Wicepremiera i Ministra Pracy RP

Zbigniew Brzeziński

Były Doradca Prezydenta USA ds. Bezpieczeństwa Narodowego, Doradca w Centrum Studiów Strategicznych i Międzynarodowych, Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

John H. D'Arms (do stycznia 2002)

Prezes American Council of Learned Societies

Robert G. Faris

Prezes Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Anna Fornalczyk

Profesor w Wyższej Szkole Biznesu – National Louis University w Nowym Sączu, była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

Christopher R. Hill

Ambasador USA w Polsce, uczestniczący ex-officio w pracach Rady Dyrektorów

Aleksander Koj

Profesor w Instytucie Biologii Molekularnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Rektor UJ

Jerzy Koźmiński

Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, były Ambasador RP w USA

Krzysztof Pawłowski

Rektor Wyższej Szkoły Biznesu – National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

Nicholas A. Rey

Były Ambasador USA w Polsce, Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Zarząd i Pracownicy

Jerzy Koźmiński

Prezes Fundacji

Ryszard Kruk

Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce, były Wiceprezes Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

Norman E. Haslun III

Dyrektor Finansowy

C. Douglas Ades

Sekretarz Rady Dyrektorów

Jacek Michałowski

Dyrektor Programowy

Radosław Jasiński

Dyrektor Programowy

Anna Wojakowska-Skiba

Dyrektor Programowy

Małgorzata Rurewicz-Rzesoś

Główna Księgowa

Mira Osiecka

Analityk Finansowy

Przemysław Zaroń

Informacja i Public Relations

PRZEDSTAWICIELSTWO PAFW W POLSCE

ul. Dobra 72, 00-312 Warszawa
tel.: (22) 828-43-73
fax: (22) 828-43-72
e-mail: paff@pafw.pl, <http://www.pafw.pl>

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

410 Park Avenue, 15th Floor
New York, NY 10022, USA
tel.: (917) 210-8083